

Tarptautinių organizacijų rekomendacijos Lietuvai tautinių mažumų teisių srityje

Tarptautinė institucija/organizacija	Rekomendacijos tekstas	Laikotarpis/periodas įgyvendinimui ar vertinimo ciklas	Atsakingos ar kartu su TMD įgyvendinančios institucijos
https://www.coe.int/en/web/european-commission-against-racism-and-intolerance/ecri-standards			
<p>Europos Komisija prieš rasizmą ir netoleranciją</p> <p>ECRI ataskaita apie Lietuvą (penktasis stebėsenos etapas) Patvirtinta 2016 03 18 Paskelbta 2016 03 07 https://rm.coe.int/fifth-report-on-lithuania-lithuanian-translation-/16808b587d</p>	<p>ECRI rekomendacijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • imtis veiksmų siekiant užkirsti kelią ar bausti viešas pagyras nacių kolaborantams ar asmenims, kurie dalyvavo genocide, karo nusikaltimuose ar nusikaltimuose žmogiškumui ar viešai demonstruoja simbolius, susijusius su tokiais asmenimis, organizacijomis ar nusikaltimais; • bendradarbiaujant su žydų bendruomene sukurti sąmoningumo skatinimo strategiją siekiant kovoti su antisemitizmu, ypač nuosavybės atstatymo kontekste; • į tarpinstitucinį veiksmų planą dėl nediskriminavimo 2015–2020 įtraukti tarpinstitucinės darbo grupės kūrimą dėl visapusiškos ir nuoseklios strategijos veiksmingai kovai su rasistinėmis, homofobinėmis ir transfobinėmis problemomis parengimo; • bendradarbiauti ir finansiškai remti atitinkamas vietos valdžios institucijas, ypač Vilniaus miesto savivaldybę, teikti tinkamą socialinį būstą pažeidžiamiesiems romų bendruomenės nariams, (ii) dirbti su nuomos agentūromis, privataus būsto savininkų asociacijomis ir taip kovoti su išankstinėmis nuostatomis romų atžvilgiu privačiame būsto rinkos sektoriuje. Imtis veiksmų ir suteikti tinkamą būstą romų bendruomenei, o kol būstas nėra 	<p>Vykdomas penkerių metų stebėsenos ciklas. Departamentas teikia informaciją, gavęs užklausimą. Iš Europos Komisijos prieš rasizmą ir netoleranciją. Paskutinį kartą departamentas teikė informaciją 2018 m.</p>	<p>Prie Bendrųjų politikos rekomendacijų įgyvendinimo prisideda:</p> <p>Teisingumo ministerija Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba Seimo žmogaus teisių komitetas Seimo kontrolierių įstaiga Švietimo, mokslo ir sporto ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Kultūros ministerija Užsienio reikalų ministerija Vilniaus miesto savivaldybė</p>

	<p>suteikiamas, užtikrinti, kad nebūtų vykdomi išskeldinimai ir būtų suteiktos būtinos viešosios paslaugos Kirtimų gyvenvietės gyventojams;</p> <ul style="list-style-type: none"> atsižvelgti į prieš tai esančiuose punktuose nurodytus trūkumus įgyvendinant ir, jei būtina, pakeičiant Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2015–2020 metų veiksmų planą. Užsakyti nepriklausomą romų diskriminacijos sveikatos sektoriuje vertinimą, kuris taptų ateities veiksmų pagrindu bei sumažinti romų, neturinčių sveikatos draudimo, skaičių. Sustiprinti pagalbą romams švietimo veiklos srityje ir siekti padidinti romų vaikų skaičių, dalyvaujančių ikimokykliniame ugdyme, skatinant bendras ikimokyklines veiklas. Imtis daugiau tikslinių priemonių remiant romų integraciją į darbo rinką, pvz. profesinio mokymo veiklos plėtra.; taikant vieningą lietuvių kalbos egzaminą atsižvelgti į tai, kad moksleiviams, kurių gimtoji kalba yra ne lietuvių, skiriamas mažesnis lietuvių kalbos pamokų skaičius. 		
https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=09000016800c10cf			
<p>Europos Taryba</p> <p>Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencija</p> <p>Rekomendacijos patvirtintos 2019 03 27</p> <p>https://search.coe.int/cm/pages/result_details.aspx?objectid=09000168093b2f2</p>	<p>Rekomendacijos imtis neatidėliotinų veiksmų:</p> <ul style="list-style-type: none"> informavimo priemonėmis spręsti problemas dėl paplitusio neigiamo požiūrio ir stereotipų apie romus; rengti specialius mokymus mokytojams, policijos pareigūnams ir vietos administracijų darbuotojams; užtikrinti vienodas švietimo, būsto, sveikatos priežiūros ir veiksmingo dalyvavimo visuomenėje galimybes romams, skiriant ypatingą dėmesį romų moterims; konsultuojantis su tautinių mažumų atstovais, sukurti visapusišką teisinę sistemą tautinėms mažumoms priklausančių asmenų teisėms ginti; 	<p>Vykdomas penkerių metų stebėsenos ciklas. Departamentas, kaip koordinuojanti institucija, organizuoja pranešimų, ataskaitų ir informacijos rengimą.</p>	<p>Prie Tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvencijos nuostatų ir rekomendacijų įgyvendinimo prisideda:</p> <p>Teisingumo ministerija Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba Seimo žmogaus teisių komitetas Seimo kontrolierių įstaiga</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • su Pagrindų konvencijos 10 ir 11 straipsniais suderinti teisinę sistemą dėl vardų ir pavardžių rašybos oficialiuose dokumentuose, tautinių mažumų kalbų vartojimo privačiuose ženkluose ir topografinėse nuorodose bendraujant su administracinėmis institucijomis; • tautinių mažumų kalbų mokytojams suteikiant stiprų patariamąjį vaidmenį užtikrinti, kad vykdant švietimo reformą tautinių mažumų mokyklų moksleiviai nebūtų diskriminuojami; • suformuluoti ir įgyvendinti conceptualų požiūrį į dvikalbį ar daugiakalbį ugdymą mokyklose ir ikimokyklinio ugdymo įstaigose bei padėti tautinių mažumų vaikams integruotis aplinkoje, kurioje vartojama lietuvių kalba, ir atvirkščiai; • apsvarstyti galimybę į galutinį pažymį, kuris yra svarbus stojant į universitetą, įtraukti tautinių mažumų kalbų egzaminų pažymius. <p>Papildomos rekomendacijos:</p> <ul style="list-style-type: none"> • užtikrinti, kad 2021 m. gyventojų surašyme būtų užtikrinta teisė į laisvą ir savanorišką tapatybės pasirinkimą, galimybę deklaruoti priklausomybę daugiau nei vienai etninei grupei pirmąją bei kitas kalbas; • užtikrinti tinkamą už žmogaus teises atsakingų institucijų finansavimą, įskaitant lėšas, skirtas šių institucijų įvaizdžiui stiprinti ir žinomumui didinti; • persvarstyti tautinių mažumų kultūrų rėmimo sistemą, kad tautinių mažumų organizacijos galėtų teikti paraiškas dėl daugiamečių projektų ir prireikus gauti ilgalaikį bazinį finansavimą; • užtikrinti Tautinių bendrijų namų Vilniuje ir Kauno įvairių tautų kultūrų centro teisinę padėtį ir biudžetą 	<p>Penktąjį periodinį pranešimą Lietuva turės pateikti iki 2021 07 01.</p>	<p>Švietimo, mokslo ir sporto ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Kultūros ministerija Užsienio reikalų ministerija Vilniaus miesto savivaldybė</p>
--	--	--	--

	<p>bei nuolatinį bazinį finansavimą jų darbuotojų atlyginimams ir paslaugoms;</p> <ul style="list-style-type: none"> • kovoti su politiniame diskurse ir visuomenėje gyvuojančiais stereotipais apie tautinėms mažumoms priklausančius asmenis, taip pat efektyviau nustatyti tariamo diskriminavimo ir etninio priešiško atvejus ir taikyti sankcijas; • užtikrinti, kad informacija apie tariamų nusikaltimų vykdytojų etninę priklausomybę žiniasklaidoje nebūtų atskleidžiama; • stabilizuoti Lietuvos spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo, numatant atskirą finansavimo eilutę, teikiamą paramą tautinių mažumų žiniasklaidai; • užtikrinti, kad švietimo sistema gilintų daugumai priklausančių asmenų žinias apie tautinių mažumų kultūrą, istoriją, kalbas ir tikėjimą; skubiai imtis veiksmų, kad metodinėje mokomojoje medžiagoje bei mokytojų rengimo programose būtų pateikiama objektyvi informacija apie romus; užtikrinti pakankamą ir ilgalaikį struktūrų ir darbuotojų, pvz., socialinių darbuotojų ir tarpininkų, finansavimą, reikalingą romų vaikams tokiu būdu užtikrinant vienodas ugdymo galimybes nuo ikimokyklinio lygmens; • užtikrinti, kad švietimo sistema gilintų žinias apie tautinių mažumų kultūrą, istoriją, kalbas ir tikėjimą; skatinti savivaldybes kurti tinkamus konsultavimo mechanizmus, sudarančius sąlygas tautinėms mažumoms, taip pat nedidelėms bendruomenėms priklausantiems asmenims efektyviai dalyvauti sprendimų priėmimo procesuose. 		
--	---	--	--

Tautinių mažumų departamentas prisideda prie šių konvencijų įgyvendinimo:

<https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/DisplayDCTMContent?documentId=090000168048b059>

<p>Europos Taryba Europos socialinė chartija</p> <p>2015 m. sausio 1 d. 7 atnaujintas leidimas</p>	<p>V DALIS E straipsnis. Nediskriminavimas Garantuoti, jog nebus diskriminuojama dėl rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių ar kitokių įsitikinimų, nacionalinės ar socialinės kilmės, sveikatos būklės, priklausymo nacionalinei mažumai, gimimo ar kitokios padėties.</p>	<p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija kas dvejus metus teikia ataskaitas. Departamentas teikia informaciją, gavęs užklausimą.</p>	<p>Prie chartijos nuostatų ir rekomendacijų įgyvendinimo prisideda: Tautinių mažumų departamentas Finansų ministerija Jaunimo reikalų departamentas Kultūros ministerija Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Seimo kontrolierių įstaiga Sveikatos apsaugos ministerija Švietimo, mokslo ir sporto ministerija Teisingumo ministerija Užsienio reikalų ministerija Užimtumo tarnyba Valstybinė darbo inspekcija</p>
--	--	---	--

<https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CERD.aspx>

<p>Jungtinių Tautų organizacija</p> <p>Tarptautinė konvencija dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo</p> <p>Galutinės rekomendacijos priimtose 2019 m. gegužės 9 d. http://docstore.ohchr.org/SelfServices/FilesHandler.ashx?enc=6QkG1d%2fPPRiCAqhKb7yhsu4Y3oyIeXJMcqfI%2fjd5knlrIizFYCajC%2bxSue9PULLcjFnMqvT</p>	<p>Statistika 6. Rinkti statistiką apie skirtingoms etninėms ir tautinėms mažumoms priklausančių asmenų socialinę ir ekonominę padėtį, suskirstytą pagal lytį, amžių ir kitus svarbius kriterijus, kad būtų gauti reikiami empiriniai duomenys, leidžiantys kurti politiką ir priemones, skirtas užtikrinti vienodas pagal Konvenciją teises.</p> <p>Neapykantos kalba ir neapykantos kurstymas 11. Imtis priemonių užkirsti kelią išankstinėms nuostatomis ir neigiamam įsitikinimui apie pažeidžiamoms grupėms ir mažumoms priklausančius</p>	<p>Užsienio reikalų ministerija teikia ataskaitas. Departamentas teikia informaciją ministerijai, gavęs užklausimą. Paskutinį kartą informacija teikta 2019 m.</p>	<p>Prie konvencijos dėl visų formų rasinės diskriminacijos panaikinimo nuostatų ir rekomendacijų įgyvendinimo prisideda: Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Vidaus reikalų ministerija Švietimo ir mokslo ministerija Tautinių mažumų departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės Generalinė prokuratūra</p>
--	---	--	--

[C4%2b6VhhJlvm6HvJoahtml
yBxcieRuZE9s88q4AS0RgOpji
MUGJ2Hser0c0WoTEYT1oQn
KOVBK0SQ%3d%3d](#)

asmenis, ypač migrantus, musulmonus ir romų tautybės asmenis, o taip pat neapykantos kurstymui ir į šias grupes nukreiptos neapykantos kalbos bei antisemitinių pareiškimų skelbimui žiniasklaidoje, įskaitant internetinę žiniasklaidą, ir politinę sritį (2, 4 ir 7 str.).

12. Organizuoti daugiau viešųjų kampanijų, skirtų kovai su neapykantos kalba, neapykantos kurstymu ir neapykantos nusikaltimais; kovoti su išankstinėmis nuostatomis ir neigiamu nusistatymu prieš tautines mažumas ir migrantus bei skatinti šių grupių toleranciją ir supratimą, bendradarbiaujant su pilietine visuomene ir pažeidžiamiausių bendruomenių atstovais. Rengti daugiau mokymų žurnalistams apie būdus išvengti neapykantos kalbos ir stereotipų apie tautines bendruomenes.

Tautinių mažumų įstatymas

20. Paskubinti išsamaus tautinių mažumų įstatymo projekto kūrimą ir priėmimą. Užtikrinti, kad kuriant įstatymo projektą būtų tariamasi su įvairių tautinių mažumų atstovais.

D. Kitos rekomendacijos

Tolesni veiksmai, susiję su Durbano deklaracija ir veiksmų programa

29. Įgyvendinti 2001 m. rugsėjo mėn. Pasaulinėje konferencijoje prieš rasizmą, rasinę diskriminaciją, ksenofobiją ir susijusią netoleranciją priimtą Durbano deklaraciją ir veiksmų programą, remdamasi 2009 m. balandžio mėn. Ženevoje vykusios Durbano peržiūros konferencijos išvadų dokumentu. Kitame periodiniame pranešime pateikti konkrečią

Lygių galimybių
kontrolieriaus tarnyba
Žurnalistų etikos
inspektoriaus tarnyba
Seimo kontrolierių įstaiga

informaciją apie veiksmų planus ir kitas priemones, kurių imtasi siekiant įgyvendinti Durbano deklaraciją ir veiksmų programą nacionaliniu lygmeniu.

Konsultacijos su pilietine visuomene

31. Tęsti konsultacijas ir stiprinti dialogą su pilietinės visuomenės organizacijomis, dirbančiomis žmogaus teisių apsaugos srityje, ypač su tomis, kurios kovoja su rasine diskriminacija.

Tolesni veiksmai, susiję su čia pateikiamais baigiamaisiais pastebėjimais

34. Pateikti informaciją apie 12 (kova su neapykantos kurstymu), 20 (tautinių mažumų įstatymas) ir 22 (prieglobsčio prašytojų priėmimas) punktuose pateiktų rekomendacijų įgyvendinimą.

Ypač svarbūs punktai

35. Pateikti išsamią informaciją apie konkrečias priemones, kurių imtasi siekiant įgyvendinti rekomendacijas, pateiktas 14 (rasiniai nusikaltimai), 18 (romų padėtis) ir 26 (asmenys be pilietybės) punktuose.

Romų tautybės asmenų padėtis

18. Stiprinti pastangas integruoti romų tautybės asmenis į visuomenę pagal Romų integracijos į Lietuvos visuomenę 2015–2020 metų veiksmų planą. Užtikrinti pakankamą finansavimą ir žmogiškuosius išteklius šiai strategijai įgyvendinti ir užtikrinti didesnę romų bendruomenės, ypač romų kilmės moterų, dalyvavimą ją įgyvendinant.

(a) aktyviai kovoti su romų tautybės asmenų diskriminacija visose srityse, ypač užimtumo ir būsto,

	<p>ir užtikrinti, kad nuo diskriminacijos nukentėjusiems asmenims būtų prieinamos tinkamos teisių gynimo priemonės. Suteikti galimybę teisėsaugos ir teismo pareigūnams ir žurnalistams dalyvauti mokymuose apie romų reikalus. Vykdyti sąmoningumo didinimo kampanijas, skatinančias romų asmenų kultūros sklaidą ir kovą su stereotipais bei išankstinėmis nuostatomis apie romų kilmės asmenis;</p> <p>(b) toliau dėti pastangas skatinant romų tautybės vaikų dalyvavimą ikimokyklinio ugdymo programose, remti romų tautybės vaikų ir jaunimo privalomojo ugdymo programos užbaigimą ir didinti jų galimybes dalyvauti tretinio ugdymo programose, įskaitant paramą mokantis kalbą ir įgyjant socialinius įgūdžius. Jauniems romų tautybės berniukams ir mergaitėms sudaryti profesinio mokymo galimybes, remiantis darbo rinkos poreikiais. Vykdyti į romų tautybės vaikus, jaunus asmenis ir jų šeimas nukreiptas sąmoningumo didinimo kampanijas apie švietimo svarbą;</p> <p>(c) toliau dėti pastangas siekiant užtikrinti adekvačių būsto sąlygų romų tautybės asmenims prieinamumą, įskaitant galimybes gauti socialinį būstą ir paramą būsto nuomai, ir užbaigti Kirtimų rajone gyvenančių romų perkėlimą. Stiprinti koordinavimo mechanizmus, siekiant užtikrinti, kad joks būstas nėra nugriaunamas tol, kol jo gyventojams nepasiūlytas alternatyvus būstas ar pinigine kompensacija;</p> <p>(d) sustiprinti pastangas, siekiant užtikrinti, kad romai, ypač romų tautybės moterys, galėtų gauti adekvačią sveikatos priežiūrą, įskaitant tikslinių sąmoningumo didinimo kampanijų, informuojančių apie prieinamas sveikatos paslaugas ir reikalavimus privalomajam sveikatos draudimui, vykdymą.</p>		
--	--	--	--

<p>Jungtinių Tautų organizacija</p> <p>Tarptautinis ekonominių, socialinių ir kultūrinių teisių paktas</p>	<p>2 straipsnis</p> <p>2. Užtikrinti, kad šiame Pakte išdėstytos teisės būtų įgyvendinamos be jokio diskriminavimo dėl rasės, odos spalvos, lyties, kalbos, religijos, politinių arba kokių nors kitų įsitikinimų, tautybės ar socialinės kilmės, turtinės padėties, gimimo ar dėl kokio nors kito požymio.</p> <p>Užtikrinti, kad:</p> <p>a) strategijoje būtų nurodyti konkretūs uždaviniai ir gairės, taip pat reguliarios stebėsenos ir vertinimo mechanizmas siekiant periodiškai įvertinti gautus romų socialinės ekonominės padėties gerinimo, ypač būsto, sveikatos, užimtumo ir švietimo srityse, rezultatus;</p> <p>b) strategijai įgyvendinti būtų skirta pakankamai finansinių ir žmogiškųjų išteklių; ir</p> <p>c) romų bendruomenės nariai, kaip teisių turėtojai, aktyviai prisidėtų rengiant, įgyvendinant ir vertinant strategiją.</p> <p>11 straipsnis</p> <p>Teisė į būstą</p> <p>Užtikrinti, kad nacionalinėje būsto politikoje būtų teikiamas prioritetas palankių sąlygų neturinčių bei pažeidžiamų asmenų grupių, kurios neturi tinkamo būsto bei pagrindinių patogumų, pavyzdžiui, nepasiturinčios šeimos, benamiai ir romai, poreikiams ir skirti pakankamai išteklių šiai politikai įgyvendinti. Kuo greičiau ir neatidėliojant įvykdyti savo įsipareigojimą legalizuoti Kirtimų gyvenvietę Vilniuje siekiant užtikrinti dėmesį į bendrąją pastabą Nr. 4 (1991 m.) dėl teisės į tinkamą būstą, bendrąją pastabą Nr. 15 (2002 m.) dėl teisės į vandenį, ir</p>	<p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia ataskaitas. Departamentas teikia informaciją ministerijai, gavęs užklausimą. Paskutinį kartą informacija teikta 2018 m.</p>	<p>Prie pakto nuostatų ir rekomendacijų įgyvendinimo prisideda:</p> <p>Finansų ministerija Jaunimo reikalų departamentas Kultūros ministerija Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba, Ryšių reguliavimo tarnyba Seimo kontrolierių įstaiga Susisiekimo ministerija Socialinės apsaugos ir darbo ministerija Sveikatos apsaugos ministerija Švietimo, mokslo ir sporto ministerija Teisingumo ministerija Tautinių mažumų departamentas Užsienio reikalų ministerija Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija Užimtumo tarnyba Valstybinė darbo inspekcija Žemės ūkio ministerija</p>
--	---	--	--

Komiteto pareiškimą dėl teisės į normalias sanitarines sąlygas (E/C.12/2010/1).

13 straipsnis

- a) nustatyti mokymosi pasiekimų atotrūkio tarp miesto ir kaimo mokinių priežastis ir šiuo klausimu imtis veiksmingų priemonių;
- b) nustatyti duomenų rinkimo mechanizmą siekiant veiksmingai stebėti mokyklos nebaigusių mokinių skaičių, kad būtų galima nustatyti priežastis ir užtikrinti, kad vaikai įgytų pradinį ir vidurinį išsilavinimą;
- c) užtikrinti, kad tautinės mažumos galėtų naudotis teise į mokslą savo kalba, įskaitant pataisas dėl tų Švietimo įstatymo nuostatų, kuriomis buvo apribotas tautinių mažumų kalbų naudojimas valstybinėse tautinių mažumų mokyklose, įskaitant valstybinių egzaminų laikymą;
- d) imtis veiksmingų priemonių, įskaitant laikinasias specialiąsias priemones, siekiant užtikrinti, kad visi romų vaikai įgytų pagrindinį išsilavinimą, taip pat vykdant informavimo kampanijas romų bendruomenėje apie išsilavinimo svarbą vaikų gerovei ateityje; ir
- e) ratifikuoti UNESCO konvenciją prieš diskriminaciją švietimo srityje.

15 straipsnis

Tautinės mažumos

Paspartinti naujojo Tautinių mažumų įstatymo priėmimo procesą, imtis veiksmingų priemonių siekiant visiškai apsaugoti visų tautinių mažumų teises, įskaitant jų kalbą, religiją, kultūrą ir tapatybę, taip pat jų vardų ir pavardžių rašymą originalia forma.

	<p>Isteigti įstaigą prie Kultūros ministerijos, kuri veiksmingai koordinuotų tautinių mažumų klausimus.</p> <p>Romų socialinė atskirtis ir diskriminacija</p> <p>a) strategijoje nurodyti konkrečius uždavinius ir gaires, taip pat reguliarios stebėsenos ir vertinimo mechanizmą siekiant periodiškai įvertinti gautus romų socialinės ekonominės padėties gerinimo, ypač būsto, sveikatos, užimtumo ir švietimo srityse, rezultatus;</p> <p>b) sukurti duomenų rinkimo mechanizmą, leidžiantį veiksmingai vykdyti mokyklos nebaigusių moksleivių stebėseną siekiant nustatyti to priežastis ir užtikrinti, kad vaikai įgytų pradinį ir vidurinį išsilavinimą.</p>		
<p>https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx</p>			
<p>Jungtinių Tautų organizacija</p> <p>Vaiko teisių konvencija</p>	<p>30 str. Kultūrinės teisės</p> <p>Tose valstybėse, kuriose gyvena etninių, religinių ar kalbinių mažumų arba vietinių gyventojų, iš vaiko, priklausančio tam tikrai mažumai, ar vietinio gyventojų vaiko negali būti apimta teisė kartu su kitais savo grupės nariais naudotis savo kultūra, išpažinti savo religiją, atlikinėti jos apeigas ir vartoti gimtąją kalbą.</p> <p>31 str. Laisvalaikis, pramogos ir kultūrinė veikla</p> <p>Įgyvendinti diskriminaciją draudžiančius teisės aktus ir imtis priemonių, skirtų užkirsti kelią diskriminacijai prieš, inter alia, socialinėje atskirtyje arba nepatogioje socialinėje padėtyje esančius vaikus, įskaitant negalią turinčius vaikus, romų tautybės vaikus, skurstančius vaikus, vaikus, gyvenančius vaikų globos įstaigose ir įstatymus pažeidusius vaikus. Sukurti duomenų apie nesimokančių ir mokyklos nelankančių vaikų iki 18</p>	<p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia ataskaitas.</p> <p>Departamentas teikia informaciją ministerijai, gavęs užklausimą.</p> <p>Paskutinį kartą informacija teikta 2019 m.</p>	<p>Prie konvencijos nuostatų ir rekomendacijų įgyvendinimo prisideda:</p> <p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</p> <p>Tautinių mažumų departamentas</p> <p>Jaunimo reikalų departamentas</p> <p>Kultūros ministerija</p> <p>Seimo kontrolierių įstaiga</p> <p>Sveikatos apsaugos ministerija</p> <p>Švietimo, mokslo ir sporto ministerija</p> <p>Teisingumo ministerija</p> <p>Užsienio reikalų ministerija</p>

	metų kaupimo sistemą ir iširti, kokios pagrindinės šio reiškinio priežastys.		
https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CCPR.aspx			
<p>Jungtinių Tautų organizacija</p> <p>Tarptautinis Pilietinių ir politinių teisių paktas</p> <p>Priimtas 2018 07 20</p>	<p>C. Pagrindinės probleminės sritys ir rekomendacijos</p> <p>Pakto įgyvendinimas ir jo Neprivalomas protokolai</p> <p>Neapykantą kurstantys pasisakymai ir neapykanta pagrįsti nusikaltimai</p> <p>11. a) Stiprinti pastangas kovojant su netolerancija, stereotipais, išankstiniu nusistatymu ir diskriminacija, nukreipta prieš pažeidžiamas ir mažumų grupes, įskaitant romus, žydus, migrantus, pabėgėlius, prieglobsčio prašytojus, o taip pat lesbietes, gėjus, biseksualus, translyčius ir interlyčius asmeni, ir, be kita ko, didinant teisėsaugos ir teismų sistemos personalo, prokurorų mokymus ir vykdant daugiau sąmoningumo ugdyimo kampanijų, skatinančių jautrumą ir pagarbą įvairialypei visuomenei;</p> <p>(c) Skatinti pranešimus apie neapykantos kalbą ir užtikrinti, kad nusikaltimai būtų nedelsiant nustatomi ir užregistruojamas jų faktas, įskaitant išsamios, klasifikuotos duomenų rinkimo sistemos kūrimą.</p> <p>Žodžio laisvės ir laisvės jungtis į asociacijas</p> <p>28. Liautis viešai laikyti asmenis ir subjektus, kurie naudojami žodžio laisve, “nacionalinio saugumo grėsme”. Turi būti užtikrinta, kad visos teisėkūros arba kitokios iniciatyvos garantuotų autoriams, žurnalistams, žmogaus teisių gynėjams ir kitiems asmenims ir asociacijoms teisę į žodžio laisvę pagal Pakto str. 19 ir Komiteto bendrąjį komentarą Nr. 34.</p> <p>Nepilnamečių apsauga ir vaiko teisės</p>	<p>Užsienio reikalų ministerija, kaip koordinuojanti institucija, organizuoja pranešimų, ataskaitų ir informacijos rengimą.</p> <p>Penktąjį periodinį pranešimą Lietuva turės parengti iki 2024 07 27.</p> <p>Departamentas teikia informaciją, gavęs užklausimą</p>	<p>Prie Tarptautinio Pilietinio ir politinio teisių pakto nuostatų ir rekomendacijų įgyvendinimo prisideda:</p> <p>Tautinių mažumų departamentas</p> <p>Finansų ministerija</p> <p>Jaunimo reikalų departamentas</p> <p>Kultūros ministerija</p> <p>Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba,</p> <p>Ryšių reguliavimo tarnyba</p> <p>Seimo kontrolierių įstaiga</p> <p>Susisiekimo ministerija</p> <p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</p> <p>Sveikatos apsaugos ministerija</p> <p>Švietimo, mokslo ir sporto ministerija</p> <p>Teisingumo ministerija</p> <p>Užsienio reikalų ministerija</p> <p>Užimtumo tarnyba</p> <p>Valstybinė darbo inspekcija</p>

30. Vykdyti vaikų sąlygų ir elgesio su jais institucinėje sistemoje reguliarią stebėseną, o taip pat saugoti vaikus nuo visų smurto formų, išnaudojimo ir neteisėtos prekybos. Stiprinti pastangas mažinti romių mergaičių nėštumų skaičių ir užtikrinti, kad būtų vykdomas lytinis ir reprodukcinės sveikatos švietimas bei teikiamos paslaugos, tarp kurių ir kontracetinės priemonės romų moterims ir mergaitėms. Imtis būtinų priemonių vaikų vedyboms panaikinti tiek teisminėje, tiek ir gyvenimo praktikoje, įskaitant įstatymu nustatytą minimalų vedyboms deramą 18 metų amžių.

Informacijos apie Paktą sklaida

31. Plačiai skleisti informaciją apie Paktą ir du jo Neprivalomus protokolus, ketvirtąjį periodinį pranešimą ir baigiamuosius pastebėjimus siekiant gerinti šalies įstatymų leidybos, administracinės ir teisminės valdžios institucijų, pilietinės visuomenės ir nevyriausybinių organizacijų, o taip pat plačios visuomenės, įskaitant mažumų bendruomenių narius, informuotumą apie Pakte įtvirtintas teises. Užtikrinti, kad pranešimas ir baigiamieji pastebėjimai būtų išversti į valstybinę kalbą.

Sustiprinti pastangas sprendžiant ir kovojant su stereotipais, išankstiniu nusistatymu, netolerancija ir nuolatine romų diskriminacija, o taip pat užtikrinant, kad nusiskundimai būtų tiriami, pažeidėjai patraukiami atsakomybėn, o aukoms pilnai atlyginami nuostoliai. Užtikrinti romų bendruomenės dalyvavimą švietimo sistemoje, įskaitant pagerintą romų mokinių mokyklų lankomumą ir baigimą. Įgyvendinti priemones, užtikrinančias romų teises į visuotinę sveikatos apsaugą ir lygias teises gaunant

	<p>sveikatos priežiūros, būsto, įdarbinimo paslaugas.</p> <p>Užtikrinti veiksmingą Romų integracijos į Lietuvos visuomenę veiksmų plano (2015–2020) įgyvendinimą, skirdama pakankamą finansavimą ir užtikrindama veiksmingą vietinių valdžios institucijų atsakomybę ir koordinavimą.</p> <p>Užtikrinti galimybę romų vaikams dalyvauti švietimo sistemoje, įskaitant didėjančią mokyklų lankomumo ir baigimo skaičių.</p>		
<p>https://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CEDAW.aspx</p>			
<p>Konvencija dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims</p>	<p>Stiprinti priemones sprendžiant horizontalią ir vertikalią segregaciją darbo rinkoje ir didinant įsidarbinimo galimybes moterims, įskaitant vyresnio amžiaus, negalią turinčias moteris, migrantės, romų tautybės ir kaime gyvenančias moteris, kurių galimybės darbo rinkoje paprastai yra mažesnės dėl vyraujančių stereotipų, o taip pat atsižvelgiant į Romų integracijos į Lietuvos visuomenę veiksmų planą 2015–2020, kuriuo siekiama ekonominio romių moterų įgalinimo.</p> <p>Dėti pastangas gerinant romių mergaičių ir berniukų, įskaitant turinčių negalią, įtraukimą į pagrindinio ugdymo sistemą ir neapsiribojant vien jų įrašymu į mokyklas, turinčias klases vaikams su specialiais poreikiais; taip pat pateikti informaciją kitame periodiniame pranešime apie romų tautinei mažumai priklausančių asmenų ir vaikų su negalia mokyklų lankomumą ir nelankymą, išskirstytą pagal lytį.</p> <p>Greta to, rekomenduojama siekti, kad romų vaikai, taip pat vaikai su negalia būtų geriau įtraukti į bendrą švietimo sistemą.</p>	<p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija teikia ataskaitas.</p> <p>Departamentas teikia informaciją ministerijai, gavęs užklausimą.</p> <p>Paskutinį kartą informaciją departamentas teikė 2019 m.</p>	<p>Prie Konvencijos dėl visų formų diskriminacijos panaikinimo moterims nuostatų ir rekomendacijų įgyvendinimo prisideda:</p> <p>Tautinių mažumų departamentas</p> <p>Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba,</p> <p>Seimo kontrolierių įstaiga</p> <p>Socialinės apsaugos ir darbo ministerija</p> <p>Sveikatos apsaugos ministerija</p> <p>Teisingumo ministerija</p> <p>Užsienio reikalų ministerija</p> <p>Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija</p> <p>Užimtumo tarnyba</p> <p>Valstybinė darbo inspekcija</p>

Jungtinių Tautų organizacija

**Universali visuotinė peržiūra
(UPR)**

100.50. Užtikrinti veiksmingą teisės aktų dėl moterų ir mažumų nediskriminavimo įgyvendinimą ir imtis veiksmingų priemonių siekiant užtikrinti migrantų, pabėgėlių ir mažumų apsaugą, apsaugą nuo rasinės diskriminacijos, ksenofobijos ir su tuo susijusio netolerantiškumo bei neapykanta pagrįstų nusikaltimų (Pakistanas);

100.52. Teisiškai apibrėžti ribą tarp žodžio laisvės ir neapykantą kurstančių pasisakymų ir imtis priemonių siekiant užtikrinti, kad mažumos būtų atstovaujamos socialinėje ir politikos srityse (Saudo Arabija);

100.55. Stebėti, ar veiksmingai įgyvendinamos diskriminaciją draudžiančių teisės aktų nuostatos ir apsvaistinti galimybę imtis specialių priemonių, kuriomis būtų skatinama tautinių ir etninių mažumų integracija į visuomenę (Afganistanas);

100.56. Kovoti su visų formų rasizmo, ksenofobijos ir antisemitizmo apraiškomis, užtikrinti tolerancijos ir tarpkultūrinio supratimo skatinimą bei informacijos apie tai sklaidimą visuomenei, visų pirma pasitelkiant politikoje aktyviai veikiančius asmenis, glaudžiai konsultuojantis su tautinių mažumų atstovais parengti išsamią strategiją, kuria būtų siekiama skatinti socialinę sanglaudą rodant deramą pagarbą įvairovei (Albanija);

100.57. Įgyvendinti diskriminaciją draudžiančių teisės aktų nuostatas taikant specialias priemones, skirtas nacionalinių ir etninių mažumų integracijai į visuomenę skatinti (Brazilija);

100.59. Toliau dėti pastangas siekiant panaikinti etninių mažumų, pabėgėlių ir imigrantų diskriminaciją (Kinija);

Teisingumo ministerija teikia ataskaitas. Departamentas teikia informaciją ministerijai, gavęs užklausimą. Paskutinį kartą departamentas siuntė informaciją dėl antrojo ciklo 2018 m.

Prie UPR nuostatų ir rekomendacijų įgyvendinimo prisideda:
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija
Lietuvos Respublikos generalinė prokuratūra
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija
Lietuvos Respublikos kultūros ministerija
Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija
Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerija
Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija
Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija
Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerija
Lietuvos Respublikos susisiekimo ministerija
Lietuvos Respublikos finansų ministerija
Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija
Lietuvos Respublikos Seimo kontrolierių įstaiga;
Nacionalinė teismų administracija

	<p>100.60. Užtikrinti veiksmingą diskriminaciją draudžiančių teisės aktų nuostatų įgyvendinimą ir apsvarstyti galimybę imtis specialių priemonių, skirtų nacionalinių ir etninių mažumų integracijai į visuomenę skatinti (Gvatemala);</p> <p>100.68. Tirti visus su rasizmu, ksenofobija ir islamofobija susijusius atvejus ir užtikrinti tolerancijos ir tarpkultūrinio supratimo skatinimą, informacijos apie tai skleidimą visuomenei (Egiptas);</p> <p>100.151. Priimti aiškią tautinėms mažumoms priklausančių asmenų apsaugos teisinę sistemą (Kroatija);</p> <p>100.152. Dėti pastangas siekiant užtikrinti etninėms mažumoms priklausančių asmenų socialinę ir ekonominę gerovę (Kroatija);</p> <p>100.153. Baigti Tautinių mažumų įstatymo priėmimo procesus (Turkija);</p> <p>100.154. Priimti Tautinių mažumų įstatymą, kuriuo būtų ginamos tautinių mažumų teisės į kalbą vadovaujantis Lietuvos tarptautiniais įsipareigojimais (Lenkija);</p> <p>100.155. Priimti atitinkamą Tautinių mažumų įstatymą (Rusijos Federacija);</p> <p>100.156. Toliau remti tautinių mažumų teises pasitelkiant teisinę sistemą (Maldyvai);</p> <p>100.157. Baigti Tautinių mažumų įstatymo priėmimo procesus (Armėnija);</p> <p>100.158. Priimti Tautinių mažumų įstatymo projektą ir veiksmingai saugoti kalbų, religijų, kultūrų ir tapatybės skirtumus (Kosta Rika);</p> <p>100.160. Užtikrinti, kad institucijos pripažintų mažumų nuomonę ir joms kylančias problemas ir įtrauktų mažumas į joms poveikį turinčių sprendimų priėmimo procesą (Lenkija);</p>	<p>Tautinių mažumų departamentas Lygių galimybių kontrolieriaus tarnyba Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus įstaiga Žurnalistų etikos inspektoriaus tarnyba Nevyriausybės organizacijos Kalėjimų departamentas prie LR teisingumo ministerijos</p>
--	--	--

	<p>100.161. Išspręsti visus iki šiol dar neišspręstus su mažumų teisėmis susijusius klausimus, įskaitant klausimus dėl oficialaus mažumų kalbų vartojimo ir kokybiško mokymo mažumų kalbomis užtikrinimo (Serbija);</p> <p>100.162. Toliau įgyvendinti romų bendruomenės integracijos planą, kuriuo Socialinės apsaugos ir darbo ministerija siekia įtraukti į darbo rinką šiai pažeidžiamai grupei priklausančius asmenis (Venesuela);</p> <p>100.163. Toliau įgyvendinti Nacionalinę romų integracijos strategiją ir tobulinti tas sritis, kurias buvo nurodyta tobulinti 2014 m. Europos Komisijos pažangos vertinime (Australija);</p>		
--	---	--	--